

УДК 330.322:338.1:502.131.1

У. З. Ватаманюк-Зелінська,
д. е. н., професор, професор кафедри фінансового менеджменту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4971-5763>
П. К. Динька,
к. е. н., доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу,
Національний лісотехнічний університет України
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0007-7446-9951>
В. І. Мадиняк,
студентка спеціальності 072 "Фінанси, банківська справа та страхування",
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-7995-6821>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.22.151

СТАЛЕ ІНВЕСТИВАННЯ В КОНТЕКСТІ ESG-ПІДХОДІВ

U. Vatamanyuk-Zelinska,
Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department
of Financial Management, Ivan Franko National University of Lviv
P. Dynka,
PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department
of Environmental Economics and Business, Ukrainian National Forestry University
V. Madyniak,
Student of specialty 072 "Finance, Banking and Insurance", Ivan Franko National University of Lviv

SUSTAINABLE INVESTMENT IN THE CONTEXT OF ESG APPROACHES

У статті розглянуто концептуальні засади інтеграції ESG-підходів у сучасну інвестиційну політику в умовах глобальної трансформації економіки. Проаналізовано взаємозв'язок між рівнем сталого розвитку, інноваційною активністю та інвестиційною привабливістю держав на основі даних міжнародних індексів SDG та GII. Визначено роль інноваційних кластерів як чинника формування екологічно, соціально й управлінсько орієнтованих інвестиційних стратегій, що забезпечують технологічну модернізацію та підвищення конкурентоспроможності економіки. Узагальнено тенденції розвитку ESG-інвестування у світі та в Україні, акцентовано увагу на необхідності інституційного зміцнення механізмів відповідального інвестування, інтеграції принципів сталого розвитку у фінансову інфраструктуру та систему державного управління. Обґрунтовано, що посилення інноваційної складової є ключовою передумовою формування інвестиційної стійкості та переходу до моделі збалансованого економічного зростання.

The article examines current issues of integrating ESG approaches into the modern investment system, driven by global trends toward a sustainable development model. It emphasizes that the combination of economic efficiency with environmental responsibility and social orientation has become a key determinant of a country's investment attractiveness. The purpose of the study is to generalize the theoretical foundations of sustainable investing, analyze the level of implementation of ESG principles in the international context, and assess Ukraine's position according to the Sustainable Development Index (SDG Index, 2025) and the Global Innovation Index (GII, 2025). The

methodological basis of the research includes a systematic and comparative analysis combining the index method, generalization of statistical indicators, and a structural-logical approach to identifying relationships between ESG indicators, innovation potential, and the sustainability of investment processes. The study found that a high level of innovation development contributes to achieving the Sustainable Development Goals, reducing environmental risks, and forming long-term business value. The relationship between sustainable development, innovation activity, and investment attractiveness was analyzed based on the SDG and GII international indices, allowing the identification of key determinants for effective ESG implementation. It is shown that leading countries demonstrate a stable correlation between the level of innovation activity, the quality of corporate governance, and environmental responsibility, which ensures the creation of a favorable institutional environment for sustainable investment. The role of innovation clusters was defined as a driving force behind the development of environmentally, socially, and governance-oriented investment strategies that combine technological solutions with the principles of responsible business. The paper substantiates the strategic necessity of strengthening institutional mechanisms for responsible investment in Ukraine, which should become the basis for integrating ESG approaches into state investment policy and for forming an innovation-oriented model of sustainable economic growth.

Ключові слова: інституційна стійкість, інноваційні кластери, відповідальне інвестування, економічна ефективність, корпоративне управління.

Key words: institutional resilience, innovation clusters, responsible investment, economic efficiency, corporate governance.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасних умовах глобальної трансформації економіки інвестиційна діяльність дедалі більше орієнтується на принципи сталого розвитку. Традиційна модель капіталовкладень, спрямована виключно на фінансовий результат, поступово поступається місцем підходу, що враховує екологічні, соціальні та управлінські аспекти ефективності. Впровадження ESG-підходів стало ключовим чинником формування нової інвестиційної парадигми, яка поєднує економічну доцільність із суспільною відповідальністю бізнесу [1]. Актуальність дослідження зумовлена потребою оцінити вплив ESG-факторів на інвестиційну привабливість держави, визначити місце України у світових рейтингах сталого розвитку та з'ясувати роль інноваційної складової в забезпеченні стійкості інвестиційних процесів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Сучасні дослідження засвідчують посилення впливу ESG-факторів на інвестиційну динаміку, інноваційний розвиток та ефективність корпоративного управління, що визначає їхню роль як ключового інструмента сталого зростання економіки. Т. Ви встановлено, що вплив ESG-рейтингу на прибутковість інвестицій має динамічний характер і змінюється залежно від глобальної уваги до сталого розвитку, адже у періоди зростання суспільного інтересу компанії з високими ESG-показниками демонструють відносні переваги на фондовому

ринку [2]. У дослідженні Н. Long підкреслено, що ефективність ESG-інвестицій не залежить від фаз економічного циклу, оскільки компанії з високими рейтингами не демонструють стабільного перевищення доходності, що свідчить про нейтральність таких стратегій до макроекономічних коливань [3]. Разом з тим W. Chen доведено, що підвищення ESG-показників істотно стимулює інноваційну активність підприємств, сприяючи зростанню новизни розробок і підвищенню якості інновацій під впливом цифрової трансформації [4]. Водночас С. Adams звертає увагу, що зростання інтересу до ESG-інвестування під час пандемії COVID-19 супроводжувалося надмірним спрощенням підходів до "гармонізації" стандартів звітності, що може призводити до ігнорування потреб нефінансових стейкхолдерів [5]. На думку Н. Ahmad, урахування екологічних, соціальних і управлінських чинників позитивно впливає на інноваційну спроможність компаній, сприяє створенню доданої вартості, підвищенню фінансової результативності та зміцненню взаємозв'язку між економічною ефективністю й сталим розвитком [6]. Підсумовуючи, можна зазначити, що інтеграція ESG-критеріїв у систему інвестиційних рішень формує нову парадигму економічного розвитку, засновану на довгостроковій вартості бізнесу, підвищенні його стійкості та переході до моделі відповідального інвестування.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Мета дослідження — узагальнити теоретичні засади сталого інвестування, проаналізувати рівень реалізації принципів ESG у міжнародному вимірі та оцінити

Таблиця 1. Рейтинг країн за Індексом сталого розвитку (SDG Index), 2025 р.

Країна	Region	Бал SDG Index (0–100)	Місце у рейтингу
Finland	OECD	87,0	1
Sweden	OECD	85,7	2
Germany	OECD	83,7	4
Poland	OECD	82,1	9
Ukraine	Eastern Europe & Central Asia	75,7	42
United States	OECD	75,2	44
China	East & South Asia	74,4	49
Brazil	LAC	73,8	54
India	East & South Asia	67,0	99
Central African Republic	Sub-Saharan Africa	45,2	166

Джерело: побудовано за [8].

позиції України за показниками сталого розвитку й інноваційного потенціалу. Завдання дослідження: 1) розкрити сутність сталого інвестування та теоретичні засади впровадження ESG-підходів у сучасну інвестиційну діяльність; 2) проаналізувати рівень досягнення Цілей сталого розвитку (SDG Index, 2025) і визначити місце України серед провідних країн світу; 3) оцінити вплив інноваційної привабливості (GII, 2025) на формування сталих інвестицій і визначити ключові напрями підвищення інвестиційної стійкості економіки України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття сталого інвестування сформувалося наприкінці XX століття як відповідь на потребу поєднати економічну вигоду з екологічною безпекою та соціальною відповідальністю бізнесу. На відміну від традиційних підходів, сталий інвестор орієнтується не лише на прибутковість, а й на вплив капіталовкладень на суспільство та довкілля. Теоретичне підґрунтя цього напряму визначили Цілі сталого розвитку ООН [7], що окреслили орієнтири економічного зростання, соціальної справедливості та збереження природних ресурсів. У межах концепції сталого інвестування виокремлюють три взаємопов'язані складові — ESG (Environmental, Social, Governance), що відображають екологічну відповідальність, соціальну залученість і якість корпоративного управління. Інтеграція ESG-підходів у процес інвестування передбачає поєднання фінансових і нефінансових критеріїв оцінки, що дозволяє враховувати як коротко-, так і довгострокові ризики та вигоди [1]. Водночас рівень розвитку ESG-показників слугує індикатором не лише якості корпоративного управління, а й ступеня відповідності національної економіки принципам сталого розвитку.

Для узагальненої оцінки рівня такої відповідності в міжнародній практиці використовується Індекс сталого розвитку (SDG Index), розроблений мережами Sustainable Development Solutions Network (SDSN) та Bertelsmann Stiftung [8]. Цей індекс є інтегральним показником, що охоплює 17 Цілей сталого розвитку ООН і базується на понад 100 індикаторах — від якості освіти, гендерної рівності та інституційної спроможності до кліматичної політики, енергетичної ефективності та скорочення нерівності [8]. Його значення вимірюється у діапазоні від 0 до 100 балів, де вищий показник свідчить про більшу наближеність країни до досягнення цілей сталого розвитку. У Табл. 1 наведено порівняння окре-

мих країн світу за рівнем сталого розвитку у 2025 році. Для аналізу обрано десять держав, що відображають різні економічні моделі — від високорозвинених країн ЄС до економік, що розвиваються. Такий підхід дозволяє простежити, як рівень економічного розвитку, інноваційна активність і ефективність управління впливають на реалізацію принципів ESG та досягнення Цілей сталого розвитку.

Як видно з даних таблиці 1, найвищих результатів досягли північні європейські країни — Фінляндія, Швеція, Німеччина, де поєднання ефективного управління, розвиненої екологічної політики та соціальних стандартів забезпечує стабільно високі показники сталого розвитку. Україна з балом 75,7 посідає 42 місце, що близьке до середньосвітового рівня (≈ 75 балів). Це свідчить про поступове наближення до європейських стандартів сталості, однак зберігаються виклики у сфері екологічної модернізації, управлінської прозорості та соціальної інклюзії. Різниця між найвищим (87,0) і найнижчим (45,2) показниками становить 41,8 пунктів, що демонструє значну диференціацію рівнів сталого розвитку у світі. Порівняльний аналіз дозволяє визначити, що країни з розвинутою інноваційною інфраструктурою та високими стандартами ESG-управління досягають суттєво кращих результатів у сфері сталого інвестування. Загальна оцінка рівня сталого розвитку демонструє, що провідні позиції у світовому рейтингу займають країни з високим рівнем інноваційності економіки. Це свідчить про тісний зв'язок між досягненням цілей сталого розвитку та здатністю держави створювати й підтримувати конкурентоспроможні інноваційні середовища. Саме інноваційна активність визначає не лише технологічну динаміку, а й якість екологічних рішень, соціальну адаптивність бізнесу та ефективність управлінських моделей.

У цьому контексті інноваційна привабливість розглядається як структурний компонент сталого інвестування, що забезпечує довгострокову стійкість і підвищує потенціал реалізації ESG-принципів. Рівень інноваційної активності оцінюється за даними Global Innovation Index (GII) [9], який відображає спроможність економік генерувати, розвивати та комерціалізувати нові знання. Індекс базується на групі показників, що характеризують розвиток людського капіталу, інституційне середовище, наукову інфраструктуру та технологічний прогрес [9]. Аналіз результатів GII-2025 — Табл. 2 — свідчить, що більшість найпотужніших інноваційних кластерів

Таблиця 2. Провідні інноваційні кластери світу, 2025

Інноваційний кластер	Країна / регіон	Характеристика
Шеньчжень-Гонконг-Гуанчжоу	Китай / Гонконг	Один із двох світових лідерів за кількістю заявок РСТ; майже 10% від усіх у світі
Токіо-Йокогама	Японія	Один із провідних кластерів світу; висока концентрація НДДКР
Сан-Хосе-Сан-Франциско	США	Центр Кремнієвої долини; найвищий рівень інновацій на душу населення
Пекін	Китай	Кластер штучного інтелекту та цифрових технологій
Сеул	Республіка Корея	Лідер у галузі мікроелектроніки та телекомунікацій
Кембридж	Велика Британія	Біотехнологічні та наукові стартапи
Бостон-Кембридж	США	Потужний університетський та венчурний центр
Оксфорд	Велика Британія	Кластер «зеленої» енергетики та досліджень сталого розвитку
Нінде	Китай	Новий кластер електромобільної промисловості
Дублін	Ірландія	Європейський фінтех-кластер цифрових сервісів

Джерело: побудовано за [9].

зосереджено у трьох макрорегіонах — Північній Америці, Європі та Азії, де поєднуються високий рівень інвестицій у науку, державна підтримка досліджень і розвинена культура підприємництва. Як показує проведений аналіз, географія інноваційної активності концентрується переважно у країнах із високим рівнем капіталізації ринку, розвинутою технологічною диверсифікацією та активною державною підтримкою досліджень. Китай уже другий рік поспіль очолює світ за кількістю інноваційних кластерів (24), випереджаючи Сполучені Штати (22) та Німеччину (7). Європейські центри — Лондон, Оксфорд, Кембридж і Мюнхен — зберігають стабільні позиції завдяки університетським дослідницьким платформам, партнерству бізнесу з академічним сектором і розвиненій системі венчурного фінансування.

Особливістю сучасної інноваційної карти світу є зростання ролі Східної Азії, де два найпотужніші кластери — Шеньчжень-Гонконг-Гуанчжоу та Токіо-Йокогама — забезпечують близько 20% усіх міжнародних патентних заявок (РСТ). Це підтверджує високу концентрацію інтелектуального капіталу, технологічного потенціалу й ефективність політики державної підтримки інновацій у регіоні. Водночас поява нових центрів — Нінде, Мехіко, Осло, Манчестер — свідчить про поступову диверсифікацію глобальної інноваційної екосистеми та розширення кола економік, здатних залучати сталі інвестиції.

Узагальнення отриманих результатів дає підстави стверджувати, що інноваційна привабливість є фундаментальним чинником реалізації сталих інвестицій, адже саме інновації формують технологічну основу переходу до енергоефективного, екологічно безпечного та соціально орієнтованого виробництва. Їх розвиток забезпечує підвищення конкурентоспроможності економіки, скорочення ресурсомісткості, формування нових екологічних ринків і розширення можливостей залучення "зеленого" фінансування. Поєднання результатів SDG Index і Global Innovation Index переконливо свідчить, що високий рівень інноваційності виступає не

лише каталізатором технологічного розвитку, а й невід'ємною передумовою досягнення цілей сталого розвитку та зростання ESG-привабливості держави. Відповідно, стратегічним орієнтиром економічної політики України має стати інтеграція принципів сталого інвестування у систему державного управління, механізми інноваційної підтримки та фінансову інфраструктуру, що забезпечить перехід до моделі збалансованого та інклюзивного економічного зростання.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження підтвердило, що сталий розвиток і інвестиційна активність дедалі тісніше пов'язані з реалізацією принципів ESG. Стале інвестування формує нову модель економічної поведінки, у якій ефективність капіталовкладень оцінюється не лише за прибутковістю, а й за екологічною, соціальною та управлінською складовими. За даними SDG Index (2025), Україна з результатом 75,7 бала перебуває поблизу середнього світового рівня, демонструючи позитивну динаміку у сфері сталості. Водночас Global Innovation Index (2025) свідчить про потребу активізації інвестицій у науку, інновації та інституційне середовище, що визначають ESG-привабливість держави. Найвищих результатів досягають економіки з розвиненими інноваційними кластерами, які поєднують науковий потенціал і технологічні інвестиції. Отже, посилення інноваційної складової та інтеграція ESG-підходів у національну інвестиційну політику мають стати ключовими чинниками підвищення конкурентоспроможності та сталого зростання України.

У перспективі подальших досліджень доцільно зосередити увагу на розробленні індикаторів оцінювання ESG-стійкості на рівні підприємств і галузей, моделюванні впливу інноваційних факторів на динаміку сталих інвестицій, а також на удосконаленні механізмів дер-

жавного стимулювання екологічно та соціально відповідальних проєктів. Подальший науковий пошук має бути спрямований на інтеграцію ESG-метрик у фінансову звітність, розвиток методології нефінансового аудиту та адаптацію міжнародних стандартів сталого інвестування до умов української економіки.

Література:

1. Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Черноусов О. І., Шейн Є. С. Собівартість, ціна і стійкість бізнесу: новий підхід до оцінки ризиків з урахуванням ESG-факторів. Актуальні проблеми сталого розвитку. 2025. Т. 2, № 2. С. 95—104. DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(2\)-10S](https://doi.org/10.60022/2(2)-10S).
2. Vu T. N., Lehtonen H., Junttila J.-P., Lucey B. ESG investment performance and global attention to sustainability. The North American Journal of Economics and Finance. 2025. Vol. 75, Part A. Article 102287. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.najef.2024.102287>.
3. Long H., Chiah M., Cakici N., Zaremba A., Bilgin M. H. ESG investing in good and bad times: An international study. Journal of International Financial Markets, Institutions and Money. 2024. Vol. 91. Article 101916. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2023.101916>.
4. Chen W., Xie Y., He K. Environmental, social, and governance performance and corporate innovation novelty. International Journal of Innovation Studies. 2024. Vol. 8, Issue 2. P. 109—131. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijis.2024.01.003>.
5. Adams C. A., Abhayawansa S. Connecting the COVID-19 pandemic, environmental, social and governance (ESG) investing and calls for 'harmonisation' of sustainability reporting. Critical Perspectives on Accounting. 2022. Vol. 82. Article 102309. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2021.102309>.
6. Ahmad H., Yaqub M., Lee S. H. Environmental, social-, and governance-related factors for business investment and sustainability: a scientometric review of global trends. Environment, Development and Sustainability. 2024. Vol. 26. P. 2965—2987. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10668-023-02921-x>.
7. 17 Цілей сталого розвитку. Глобальний договір ООН в Україні. URL: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku> (дата звернення: 07.10.2025).
8. Індекс сталого розвитку (SDG Index). Sustainable Development Report. URL: <https://dashboards.sdgindex.org/explorer/?metric=overall> (дата звернення: 07.10.2025).
9. Innovation Cluster Ranking 2025. World Intellectual Property Organization (WIPO). URL: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/2025/innovation-clusters> (дата звернення: 07.10.2025).

References:

1. Leha, O.V., Pryidak, T.B., Yaloveha, L.V., Chernousov, O.I. and Shein, Ye.S. (2025), "Cost, price and business sustainability: a new approach to risk assessment considering ESG factors", Aktualni problemy staloho rozvytku, vol. 2, no. 2, pp. 95—104, DOI: [https://doi.org/10.60022/2\(2\)-10S](https://doi.org/10.60022/2(2)-10S).
2. Vu, T.N., Lehtonen, H., Junttila, J.-P. and Lucey, B. (2025), "ESG investment performance and global attention

to sustainability", The North American Journal of Economics and Finance, vol. 75, Part A, Article 102287, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.najef.2024.102287>.

3. Long, H., Chiah, M., Cakici, N., Zaremba, A. and Bilgin, M.H. (2024), "ESG investing in good and bad times: An international study", Journal of International Financial Markets, Institutions and Money, vol. 91, Article 101916, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.intfin.2023.101916>.

4. Chen, W., Xie, Y. and He, K. (2024), "Environmental, social, and governance performance and corporate innovation novelty", International Journal of Innovation Studies, vol. 8, issue 2, pp. 109—131, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ijis.2024.01.003>.

5. Adams, C.A. and Abhayawansa, S. (2022), "Connecting the COVID-19 pandemic, environmental, social and governance (ESG) investing and calls for 'harmonisation' of sustainability reporting", Critical Perspectives on Accounting, vol. 82, Article 102309, DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2021.102309>.

6. Ahmad, H., Yaqub, M. and Lee, S.H. (2024), "Environmental-, social-, and governance-related factors for business investment and sustainability: A scientometric review of global trends", Environment, Development and Sustainability, vol. 26, pp. 2965—2987, DOI: <https://doi.org/10.1007/s10668-023-02921-x>.

7. UN Global Compact in Ukraine (2025), "17 Sustainable Development Goals", available at: <https://globalcompact.org.ua/tsili-stijkogo-rozvytku> (Accessed 7 October 2025).

8. Sustainable Development Solutions Network (2025), "Sustainable Development Index (SDG Index)", available at: <https://dashboards.sdgindex.org/explorer/?metric=overall> (Accessed 7 October 2025).

9. World Intellectual Property Organization (WIPO) (2025), "Innovation cluster ranking 2025", available at: <https://www.wipo.int/en/web/global-innovation-index/2025/innovation-clusters> (Accessed 7 October 2025).

Стаття надійшла до редакції 06.11.2025 р.

<https://nauka.com.ua>

Електронне фахове видання

Ефективна
ЕКОНОМІКА

Виходить 12 разів на рік

**Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)
Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292**

e-mail: economy_2008@ukr.net

viber: +38 050 3820663